

Anketu jasnu, preciznu, poštenu, s upitima koji ne bi bili sugeriranje ni intimidiranje, nego bi bili sastavljeni zaista tako da bi odgovori na njih pružili stvarnu sliku mišljenja svih vjernika, a ne tek ono što se želi čuti? I ne bi, mislim, u toj anketi trebalo ljudima kopati po savjesti, nego pitati samo čisto i bistro: koja vam je misa uistinu, po vašoj savjesti i vašem religioznom osjećanju, draža: prijašnja ili ova nova? biste li željeli da se stara misa vrati za one koji bi to htjeli, ili ne? biste li željeli da se uvedu dva oblika mise, stari i novi, pa da svako pribiva onakvoj misi kakvu više voli? Eto, ja mislim da bi takva pitanja bilo veoma uputno ljudima postaviti. Odgovori na njih možda bi iznenadili »inženjere duša«.

Vežanost svih korijena bića za staru misu ne mora uvijek biti znak integriteta. Ne mora uvijek značiti težnju za kočenjem razvitka i napretka Crkve. Konačno, gotovo sve što je i danas živo i plodno u Crkvi odgojila je stara misa. Ona je Katoličkoj Crkvi privlačila i inovjerce. Primjeri autentičnih obraćanja, koji bi bili plod forsiranja komunitarnog teatra u crkvi, nekako su rijetko posijani. Mladi iz raznih ljubomorno zatvorenih malih grupa oko raznih kateheta zapravo nisu obraćenici. Zasad su to samo pristupnici u neke više-manje sektaške oblike nekoga fluidnog kršćanstva, koji još nisu katolicizam. Možda neće nikad ni biti, i možda je došlo doba da i takav pluralizam treba u Crkvi dopustiti. Ali ne čini mi se da zato treba baš razarati katedralu — u dušama gdje ona još uvijek uspravna, čvrsta i draga stoji.

Smiljana RENDIĆ

PROBLEMI CRKVE U FRANCUSKOJ

I. — 50.000 SVJETOVNJAKA GOVORI O SVEĆENIKU

Prije plenarnog zasjedanja francuskog Episkopata prošle godine, biskupi su pozvali vjernike, da najiskrenije iznesu svoje mišljenje o životu i službi svećenika. Rezultati ankete objavljeni su u brošuri od 150 strana.

1. — Šta je svećenik?

U cjelini odgovori se slažu: Svećenik je čovjek, izabran milošću Božjom, da bude veza između Krista i vjernika. On je nešto posebno. Svjedok je Kristov, koji mora biti povezan s ljudima.

Ne manjkaju ni kritike ni dobre želje: Svećenik ne voli više moliti kao prije. Previše se uznemiruje aktivizmom, koji može pripraviti teren marksizmu. Žalosno je, da se svećenici ne spremaju bolje u teologiji, pa se zato mogu čuti netočna mišljenja iz njihovih usta. Moglo bi se reći i here tička. Svećenik mora biti nadčovjek, gotov svetac! Zašto vjernici ne prakticiraju mnoge kreposti? Jer ih ne vide kod svećenika! Većina svjetovnjaka želi se pokoravati svom župniku, biskupu, papi, ali svi žele da ih u tom ohrabre njihovi svećenici. Da slušaju oni papu i biskupe! Od svakog kršćanina traži se svetost, ali posebno od svećenika, koji mora biti primjer svima!

2. — Šta se još traži od svećenika?

Da bude na raspolaganju laika. Mora biti potpuno na raspolaganju svojim vjernicima. Svima, a ne samo nekim vrstama! Propovijedi se ne sviđaju svima. Ima ih, koji bi htjeli da im se uvijek govori samo o Bogu, Bl. Dj. Mariji i svecima. Drugi bi opet željeli, da im se nedjeljom govori o njihovim problemima i o rješavanju tih problema.

Mnoge su dužnosti, koje spadaju na svećenika: Prikazivati misnu žrtvu, dijeliti sakramente, propovijedati Evanđelje, odgajati narod Božji, tumačiti katekizam, voditi brigu o mladeži, o siromasima, a da ne zanemari bogate, posjećivati starce, bolesnike, umiruće. Jednom riječi: mora svuda biti prisutan. Treba voditi brigu i o nevjernicima. Zapravo bi svećenik morao imati tri ili četiri ljudska vijeka i čelično zdravlje, da bi sve to mogao činit kako treba!

Laici su govorili i o strukturama Crkve, o odnosima između biskupa i svećenika, koji trebaju biti u znaku najveće ljubavi i razumijevanja. Vjernici su zaokupljeni i problemom formacije svećenika. Neki insistiraju na tome, da se budući svećenici odgajaju u atmosferi koja će biti zaštićena od svijeta, a drugi naprotiv žele, da svećenici ne izlaze iz sjemeništa kao prisiljeni stari mladići, odgojeni »u bespolnom svijetu«.

Laici žele da se biskupi ne služe autoritetom s najvećom rigoroznošću.

3. — Problem celibata

Na pitanje, o kojem se najviše raspravlja i koje nikoga ne ostavlja indiferentnim, 67% odgovora izjasnilo se za stanje, kako je i bilo, tj. za stalni celibat svećenika. Neki su davali zanimljive izjave, a neki i žestoke. Jedan je rekao:

»Ako bi se ukinuo celibat, ostavio bih Katol. Crkvu!« Jedna je žena rekla: »Krist je htio, da njegova Majka bude djeвица, jer je želio ustanoviti uzvišenost djevičanstva nad ženidbenim staležom!« Jedna je izjavila: »Naučili smo poštivati naše svećenike, znajući da nam dolaze dijeliti anđeoski Kruh ne ustajući iz bračne postelje! Želimo da tako bude i ubuduće!« Jedan čovjek još je stroži, ako ne slikovitiji: »Neka svećenik, koji ima zvanje najljepše što postoji, kultivira svoju vjeru i neka po vjeri živi i krasote, koje će tako živeti otkriti, neće mu dati priliku da pomisli na ženidbu. Čak će tražiti oprostjenje, ako je na to nekad pomislio!« U slučaju ženidbe svećenici ne bi bili potpuno sposobni za svoju službu. Neki su izjavili: »Ne mogu se služiti dva gospodara u isto vrijeme: Bogu i mamoni! Mamon ili bogatstvo bila bi žena!« 31% protivno se izjašnjuje govoreći o ukidanju celibata radi ravnoteže, radi rješenja teškoća za nove kandidate, radi boljeg razumijevanja životnih problema. Da bude slobodan izbor: celibat ili ženidba.

4. — Da li svećenik mora sudjelovati u sindikalnim borbama?

Svećenik na radu uzrokom je različitih reakcija. 50% izjasnilo se protiv, 20% za, a 30% veli da rad mora biti samo kao sredstvo apostolata među radnicima i uvijek uz saglasnost hijerarhije. Drugi ističu, da svećenik ne radi u tvornicama, nego da radije bude kao fotograf, prodavač novina, obrtnik-zanatlija! Što se tiče političke i sindikalne angažiranosti, većina je protiv toga, da se svećenik u to miješa. Međutim, jedan je izjavio: »Ako svećenici ne trebaju imati političko mišljenje, zašto im se daje pravo glasa?« Govorilo se i o materijalnom stanju svećenika. Jedni obiluju, a drugi se bore s vrlo velikim siromaštvom! Što se tiče svećeničkog odijela, neki veoma žale, što su svećenici napustili svoj talar, koji bijaše kao znak svećeničke čistoće i djevičanstva!

II. — PLENARNO ZASJEDANJE FRANCUSKIH BISKUPA U LURDU

1. — Položaj svijeta

Veoma kompleksna današnja promjena svijeta pokazuje slijedeće oznake:

a) Prijelaz sa seoske civilizacije na gradsku s demografskom koncentracijom u težnji za prevelikom nestalnošću.

b) Prijelaz poljoprivredne ekonomije na obrtničku, relativno statičke na dinamičku industriju, čija racionalna tehnika iskorišćuje napredak znanosti i kojoj je ideal efikasnost i dobitak.

c) Nedostatak demokratskog duha, koji pridajući vrijednost osobi traži odgovornost, sudjelovanje u odlukama, te kontrolu rada i prihoda.

d) Nastupanje kritičkog duha, koji nije naivno povjerljiv, nego sve stavlja u pitanje, traži u svemu razloge.

e) Djelovanje profesionalnih grupa ujedinjenih solidarnošću položaja i zanata, ali katkada odvojenih interesima konfliktima.

f) Ateizam i opća religijska indiferentnost, masovno udaljavanje od Crkve, posebno među radništvom. Poganški način života — nemoral: erotizam i nasilje. Socijalne nepravde i grupni konflikti, više ili manje favorizirani.

2. — Položaj Crkve

Crkva postavši manjinska, izgubila je monopol, što ga je imala, da igra direktnu ulogu na duhove i kulturu. Ali u kojoj mjeri Crkva ima da nadoknadi taj deficit svojom apostolskom organizacijom, svojom kohezijom i svojom duhovnom vitalnošću?

1) Apostolska organizacija

S jedne strane tu spadaju tradicionalne biskupije i župe, a s druge strane grupni pokreti.

A. — Biskupije i župe

Prvi problem postavlja se za biskupije, za koje se treba pitati, da li njihova autonomija odgovara rastućim zahtjevima za njihovu međusobnu ovisnost i za opće probleme, koji se postavljaju na nacionalnu razinu. Izvjesni uspjesi ostvaruju se različitim organizacijama: apostolska područja, permanentno tajništvo episkopata...

Ali najurgentniji problem jesu župe. Na seoskom području župa bijaše centar i ognjište za kršćane, koje je župa hranila naukom i sakramentalnim životom. Odgajala ih od djetinjstva pod vodstvom svećenika. Prije svega, svećenička

služba obavljala se bez velikih zapreka... Ali u mnogim slučajevima to ne odgovara razvitku grada i društvenim odnosima...

B. — Apostolske grupe

Da se izliječe deficiti i nemogućnosti župe, Crkva u Francuskoj pred već 50 godina stvorila je različite organizacije. Jedne za određena područja, druge za profesionalne kategorije, te opet druge za čisto misionarski apostolat. Postigli su se izvjesni uspjesi, a neki se još postižu. Na žalost radi povećanja njihova broja, nastala je neka anarhija, a među nekima ima konflikta radi konkurencije. **Ljudska bijeda.**

2. — Kohezija Crkve

Poseban je problem kohezije Crkve u funkciji njezina poslanstva. Ta kohezija morala bi biti što intenzivnija, a da ipak ne škodi slobodi i pojedinačnim zvanjima osobe...

A. — Problemi svećenika

Poznato je, da se ti problemi postavljaju na slijedećim područjima:

1. — Uvjeti života. Materijalni život nedovoljno osiguran i često ispod potrebnog nivoa. Iscrpljujući rad. Osamljenost.

2. — Poteškoće u odnosima s biskupovim autoritetom, koji je često birokratski, bezličan i suviše dalek, unatoč dobre volje.

3. — Problem naravi i određenja službe. Da li najprije dolazi služba kulta i administracije sakramenata, ili najprije služba riječi? Mora li se najprije obratiti vjernoj zajednici ili onima, koji su izvan nje.

4. — Problem afektivnog života svećenika: definitivna obligacija celibata i njezino opravdanje.

5. — Problem slobode djelovanja svećenikova, da uđe u profanu profesiju i da se angažira u političkom životu.

B. — Problemi svjetovnjaka

1. — Odgovornost i učestvovanje u upravi Crkve i njezinu apostolatu.

2. — Racionalno i efikasno apostolsko sudjelovanje.

3. — Doktrinalna i duhovna izgradnja.

C. — Opći problemi, problem jedinstva duha

U svakom društvu normalne su zakonite razlike mentaliteta, što dovodi često do žestokih suprotnosti. Crkva u Francuskoj ima svoje »tradicionaliste« i »progresiste« na doktrinalnom, akcijskom i liturgijskom polju.

Prvi su povezani s prošlošću, uz stalne vrijednosti, red, tradiciju, autoritet, stalnost formi i formula. Drugi su više usmjereni prema budućnosti, više zabrinuti da se prilagode novostima vremena, više privučeni idealom slobode. Događa se, da strast uzrokuje čudna rušenja u tim nastojanjima.

3. — Kršćanska vitalnost

Velik dio ovih problema proizlazi radi manjka kršćanske vitalnosti, od izvjesnog manjka vjere i ljubavi! Kao i u svim vremenima, tako i danas s još većim intenzitetom kršćani potpadaju pod utjecaj i zarazu svijeta. Posebno danas izloženi su poganskom moralu i ateističkim ideologijama: racionalizam, egzistencionalizam, marksizam itd.

Opapa se neko oslabljenje vjere, opadanje duhovnih zvanja svećeničkih i redovničkih izuzevši kontemplativce (značajno!!!). Općenito uzevši francuski je kler ozbiljan i uravnotežen. Dok osobna asceza opada, duh žrtve prenosi se na usluge i požrtvovnost za druge. Socijalni momenat više privlači!

Biskupsko zasjedanje u Lurdu

Od 6—8. studenog 1969. zasjedao je sav franc. episkopat u Lurdu s delegatima dijeceza, s poglavarima velikih sjemeništa, s predstavnicima redova i nekoliko predstavnika svećenika misionara. Svega 237 osoba! Svjetovnjaci nisu bili pozvani radi teškoće izbora! Na tom zasjedanju na spomenute probleme donešeni su slijedeći odgovori:

1. — Apostolska organizacija

A. — Župa

Župu treba sačuvati i dalje, jer prema riječima Pavla Šestog, »župa je škola riječi Božje, stol auharistijskog Kruha, stol zajedničke molitve«. Ali župa se mora reorganizirati na široj osnovi, na specijalizaciji apostolske aktivnosti pod posebnim vođstvom (Kat. akcija, Kateheza, mladež itd.). Voditi računa o blizini mjesta za bogoštovlje, o odnosima vjernika između sebe, i svećenika.

B. — Apostolat grupe

Potrebna je svakako koordinacija, ako ne unifikacija tih grupa. Stvoren je organizam za koordinaciju misionarskih organizama, zatim Biskupski komitet radničke misije izvršio je fuziju s komisijom radničkog svijeta.

2. — Kohezija Crkve

Biskupi su posebno raspravljali o najurgentnijem problemu, a to je problem svećenika!

A. — Materijalni život

Materijalni život svećenika jedan je od elemenata Crkve. Prihvaćene su slijedeće odluke: stvaranje jedne komisije s expertima, s jedinstvenim nacrtom, centralizacijom prihoda, plaća za svakog svećenika (to se već prakticira u Parizu). Ovaj problem povezan je s problemom evanđ. siromaštva Crkve, koji se mora pokazati kao realno oslobođenje od svakog posjedovanja, da se vidi stanje služenja, posebno u pogledu siromaha.

B. — Način primjenjivanja auktoriteta

Da se u glavnim pitanjima radi uz sudjelovanje prezbit. savjetnika. Svećenici i laici progresivno će se priključiti u upravu Crkve, ali tako da se izbjegne anarhija i konfuzija!

C. — Svećenička služba

Svećenik je, prije svega, službenik Riječi. Najprije u kršćanskoj zajednici, gdje mora raditi, da se porode apostolska zvanja njegovim utjecajem. Mora djelovati i na nevjerne. Svećenikova je dužnost raditi da se razviju prave kršćanske zajednice u današnjem svijetu.

D. — Celibat

Značajno je, da su biskupi u Lurdu dali zajednički pozitivan odgovor na pitanje o potrebi i mogućnosti definitivne angažiranosti u svećeničkom celibatu. Biskupi odlučno orijentirani prema evangelizaciji svijeta, uvjereni su, da je svećeničko djevičanstvo, tj. odluka da svećenici ne osnivaju svoje obitelji, posebni znak, znak isključive apostolske angažiranosti prema primjeru Krista i apostola — u misionarskom duhu. Biskupi su odlučili ustanoviti posebno Komisiju za studij celibata s gledišta historijskog, pastoralnog i psihološkog. Povrh toga za vrijeme formacije sve-

ćenika što temeljitiji odgoj uvijek podržavan i utjecajem kršćanske zajednice. Što se tiče ređenja oženjenih muškaraca, biskupi su izjavili, da to pitanje još nije zrelo.

3. — Vitalnost Crkve

Glavni problem je vitalnost Crkve i od njegova rješenja ovise sva druga rješenja. Da se u tom uspije, biskupi bi se predali vodstvu Duha Svetoga moleći se zajednički na privilegiranom mjestu, koje se može nazvati »glavno mjesto molitve«.

Biskupi su odobrili novu liturgiju Mise, koja će pomoći kršćanskom narodu da bolje iskoristi slavljenje Euharistije.

Uspjeh ovog zasjedanja ovisit će kao i uvijek od dobre volje ljudi i od njihove vjernosti poticajima Duha Svetoga. Problemi su uzeti ozbiljno: Ići u susret nevjernom svijetu, da mu se pokaže neizmjereno bogatstvo kršćanske poruke. Bit će i protivljenja, ali kršćanski puk treba nastojati da olakša rad svojih pastira svojom poslušnošću, kako bi VESELA VIJEST — Blago Evanđelja — što više osvojila svijet.

(Ovaj skraćeni prikaz izvađen je iz časopisa »Ecclesia«, Paris 1970, No 251).

Dr Srećko BOŠNJAK

ZAR ĆEMO IZ KRŠĆANSTVA IZBACITI KRIŽ?

1. — Problem svećeničkog celibata

Vatikanski Statistički ured poseban je organizam Drž. Tajništva, a ustanovio ga je Pavao VI mjeseca kolovoza 1967. Nedavno je taj Ured objavio jednu žalosnu vijest, da je u razdoblju od 1963—1968. dispenzirano od crkvenog celibata 1,28% dijecezanskih svećenika, te 2,31% redovnika. Zapravo ovo je donijela Torinska LA STAMPA, a Mons. Vallainc ispred Vatikanskog Statističkog Ureda potvrdio je tačnost izvještaja uz dodatak, da su svi navedeni svećenici i redovnici bili već prije napustili svoju službu. U ovu brojidbu nisu uključeni oni, koji su ostavili Crkvu, a nisu tražili dispenzu.

Prema spomenutom izvještaju ovako izgleda stanje u pojedinim zemljama, odnosno u pojedinim redovničkim zajednicama: